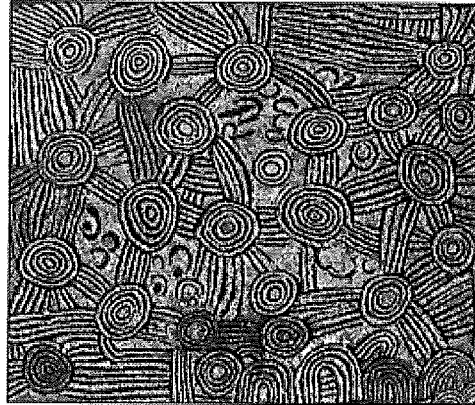

RITUELE WORTELS

■ SCHILDERKUNST

UTRECHT/
AMSTERDAM vrijdag

Het is kunst die pas relatief kort als zodanig op de markt is. Maar toch, iedereen die een doek ziet, zal herkennen waar het vandaan komt. We hebben het over Aboriginal kunst, de doeken van de oorspronkelijke bewoners van Australië die sinds een jaar of veertig de wereld aan het veroveren zijn.

Nederland voorop in erkenning van Aboriginal kunst

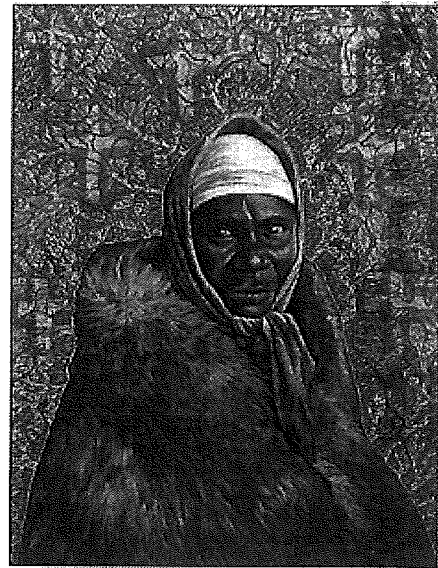
Nóg is er niet heel erg veel van te zien in Nederland, in Europa. Des te opmerkelijker is de voortrekkersrol die Nederland vervult in het onderkennen van de waarde ervan. Zo is in Utrecht, in het Museum voor hedendaagse Aboriginal kunst (AAMU), momenteel de tentoonstelling *Kleur Bekennen* te zien. Tegelijkertijd maakte David Smith van Leslie Smith Gallery in Amsterdam de expositie *Masters of the Desert*.

Aboriginal kunst vindt zijn oorsprong in rituele 'tekeningen' in het landschap. Vaak is er een religieuze betekenis, soms ook puur praktisch: dan kan het een

soort landkaart zijn waar heilige plekken zijn aangegeven, bijvoorbeeld. Het resulteert in patronen van lijnen, stippeltjes en concentrische kringen. Nooit bedoeld voor andermans ogen, het idee van een schilderij was de Aboriginals vreemd. Totdat Geoffrey Bardon in het plaatsje Papunya belandde. Hij gaf er les, had een hart voor kunst en herkende de kracht van de rituele creaties van de zwaar

achtergestelde bewoners. En hij kreeg ze zover met acryl op doek te gaan werken. Dat was in 1971.

De doeken in de galerie van David Smith herinneren sterk aan die oervormen. Natuurlijk, ze zijn gestileerder, verder ontwikkeld, maar de basiselementen zitten er volop in. Zoals ook de oorspronkelijke kleuren zwart, wit en oker. Terecht wijst de galeriehouder erop dat Aboriginal

■ Het indringende 'Gin' van Julie Dowling uit 2005 hangt in Utrecht (boven). Traditioneler is de 'dreaming' van Nancy Ross Nungurrayi (l).

kunst heel betaalbaar is. Nog wel, want de prijzen zijn de afgelopen jaren al fors gestegen. Gefundenes Fressen voor beleggers.

Maar meer nog voor kunstliefhebbers. Want de doeken hebben 'power'. Misschien is het omdat ze zo dicht bij hun bron staan, er is geen ontkomen aan hun expressie. Vaak is die, in de meer oorspronkelijke vorm, bijna abstract. Zoals in de Amsterdamse galerie, maar ook in het Utrechtse museum goed te zien is. Maar in Utrecht is men een flinke stap verdergegaan.

Indringende portretten van Julie Dowling hangen er, bijvoorbeeld, in 'onze' traditie, maar omwolkte met Aboriginal symboliek. Daarnaast zijn er activistische schilderijen van iemand als Richard Bell. Zijn *It Wasn't Me* verwijst naar de onderdrukking van zijn volk.

Subtielere ontwikkeling, met name van kleuren, maar ook van lijnenspel, zien we bij Judy Watson Napangardi - een van de opmerkelijk vele Aboriginal vrouwen die zijn doorgebroken. Een eigen kunstwereld die volop in beweging en ontwikkeling is, kortom. *Kleur Bekennen* geeft dan een prachtig inzicht in.

Bertjan ter Braak

'Masters of the Desert' is te zien t/m 1 augustus in de Leslie Smith Gallery, wo t/m za 11.00 - 17.00 uur. Minervaplein 10, Amsterdam. Info: www.lesliesmith.nl
'Kleur Bekennen' staat t/m 27 september in het AAMU, Oudegracht 176, Utrecht. Di t/m vr 10.00 - 17.00, za en zo 11.00 - 17.00 uur. Info: www.aamu.nl

★★★★☆